

ከኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል

ጋር በመተባበር በየሰዓታችን የሚታተም

የቆቃ የውሃ ኃይል ማመንጫ ጣቢያ

ጥላሁን ጌታነህ

ባለፈው ሳምንት ዕትማችን በኢትዮጵያ የኤሌክትሪክ ኃይል የማመንጫት እንቅስቃሴ ታሪካዊ ዳራው ምን እንደሚመስል እና የቆቃ የውሃ ኃይል ማመንጫ ጣቢያን የማመንጫት አቅም፣ አማካይ ዓመታዊ የኃይል ምርቱን፣ የግድቡንና የተርቢኖችን ዓይነት እንዲሁም የጣቢያውን የማስተላለፊያ በይ በተመለከተ በክፍል አንድ ጥንቅቅናን ማቅረብን ይታወሳል። የቆቃ የውሃ ኃይል ማመንጫ ታሪክን ቀጣይ ክፍል በዚህኛው መጣጥፋችን የምናስቃኛችሁ ይሆናል፤ አብራችሁን ቆይ።

የቆቃ የውሃ ኃይል ማመንጫ የግድቡ ከፍታ በአማካይ 23 ነጥብ 8 ሜትር ሲሆን፤ ውሃ የመያዝ አቅም 1 ነጥብ 85 ቢሊዮን ሜትር ኪዩቢ ነው። ከዚህ ውስጥ ለኃይል ለማመንጫት ጥቅም ላይ የሚለው 1 ነጥብ 65 ቢሊዮን ሜትር ኪዩቢ ውሃ ነው። ጣቢያው ከሌሎች ኃይል ማመንጫዎች በተለየ ሁለት ማከፋፈያ ጣቢያዎች አሉት። ከአዋሽ ሁለትና ሦስት የውሃ ኃይል ማመንጫ ጣቢያዎች ሁለት ባለ 132 ኪሎ ሾልት ገቢ እና ስድስት ባለ 132 ኪሎ ሾልት ወጭ መስመሮች አሉት። ይህም ማለት ለአዳማ፣ ለአዲስ አበባ ቃሊቲ አንድ፣ ሁለትና ሦስት እንዲሁም ለአዋሽ ሁለትና ሦስት ኃይል ይሰጣል። በተጨማሪም በ45 ኪሎ ሾልት ለሞጆ ደረቅ ወደብ እና ከሌሎች የኃይል ማመንጫዎች በተለየ መልኩ ለአዳማ የመጠጥ ውሃ በ15 ኪሎ ሾልት ኃይል ይሰጣል።

አቶ ሞርካ ኃይሌ የጣቢያው ሥራ አስኪያጅ ናቸው። እርሳቸውም፤ ጣቢያው ኃይልን ለረጅም ዓመታት በአስተማማኝነት ከማምረት ባሻገር ለአዳማ ከተማ መጠጥ ውሃ አገልግሎት ጨምሮ ዘርፈ ብዙ ጥቅም እንዲሰጥ ታስቦ መገንባቱን ይናገራሉ። በግድቡ በአሳ ማስገር ሥራ የተሰማሩ በርካታ ዜጎች መኖራቸውን የሚያወሱት ሥራ አስኪያጁ፤ በተጨማሪም ግድቡ የያዘውን ውሃ ከግድቡ

አቶ ሞርካ ኃይሌ

በታች በተፋሰሱ ውስጥ ላሉት የእርሻ፣ የስኳር ፋብሪካ እና የኢንዱስትሪ ልማቶች አመጣጥና በመልቀቅ አዋሽ ወንዝን በአግባቡ እንዲጠቀሙ እንዲሁም ጎርፍ እንዳይከሰት በማድረግ በኩል ጉልህ ሚናውን እየተወጣም ይገኛል። ልማቶቹ በጎርፍ እንዳይጎዱ የወንዙን የውሃ ሙላት በግድቡ አማካኝነት በማገድ የመከላከል ሥራ ከመሥራት ባሻገር በታችኛው ተፋሰስ ለአዋሽ ሁለትና ሦስት የኤሌክትሪክ ኃይል ለማመንጫት አገልግሎት የሚውል ውሃ መጥኖ እንደሚለቅም ያብራራሉ።

ጣቢያው ሲገነባ ከተቀመጠለት ዓመታዊ የኃይል ምርት በላይ እየመረተና ለታችኞቹ ተፋሰስ ዘርፈ ብዙ ጥቅሞችን እየሰጠ ከ60 ዓመት በላይ ዘልቋል ያሉት ሥራ አስኪያጁ አቶ ሞርካ፤ ግድቡ ዘርፈ ብዙ አገልግሎት የሚሰጥ ከመሆኑ ጋር ተያይዞ በባለድርሻ

አካላት ከፍተኛ ክትትል እንደሚደረግበት ያስረዳሉ።

አቶ ሞርካ፤ በጣቢያው በኩልም አስፈላጊ የመለዋወጫ ዕቃዎች በወቅቱ እየቀረቡ በእቅድ የተያዙ የጥገናና የኢንስፐክሽን እንዲሁም የድንገተኛ ፍተሻ ሥራዎች ይከናወናሉ። ከ25 ዓመት በፊት ኤሌክትሪክ ሜካኒካል ክፍሉ ላይ ቀደም ሲል ተገጥመው የነበሩትን አንዳንድ መሣሪያዎች የመቀየር ሥራ በመሥራት ጣቢያውን ለማዘመን ጥረት መደረጉን አውስተዋል። ምንም እንኳን ዘመናዊ መሣሪያዎች ቢተክሉም ለረጅም ዘመናት አገልግሎት የመስጠቱ ዋነኛ ምስጢር የጣቢያው የጥገና አፕራሽን ክፍሎች ሚና ከፍተኛ በመሆኑ ነው ይላሉ።

በተለይም ግድቡ በዝቅተኛውና በከፍተኛው የውሃ መጠን መካከል ያለው ልዩነት 10 ሜትር ነው። ይህን ልዩነት በአግባቡ ለመጠቀምና ቀጣይነት ያለው አስተማማኝ ኃይል ለማምረት የአፕራሽንና የጥገና ክፍሎችን ጥንካሬ ወሳኝነት ይገልጻሉ። ይህም ሆኖ ጣቢያው ረጅም ዓመት ከመሥራቱ ጋር ተያይዞ የመልሶ ግንባታ ሥራ አስፈላጊ መሆኑንና በአሁኑ ወቅት ስዊድን ያርዱ ላይ የደህንነት መከላከያ ሥርዓቶችን (protection systems) እና ብሬክሮችን ለመቀየር እቅድ ተይዞ እየተሠራ መሆኑን ሥራ አስኪያጁ ይናገራሉ።

አቶ ሞርካ፤ ሠራተኛው ቆቃ የውሃ ኃይል ማመንጫ ከኃይል ማመንጫነቱ ባሻገር ያለውን ታሪካዊነትና ሁለንተናዊ

ፋይዳ ከግምት ውስጥ በማስገባት የጣቢያውን ደህንነት ለማስጠበቅ በባለቤትነት ስሜት እየሠሩ እንደሚገኙ ጠቁመው፤ ይህን አጠናክሮ ለማስቀጠል የሚያስችሉ ተግባራት ቀጣይነት ባለው መልኩ እንደሚከናወኑ ተናግረዋል።

በአጠቃላይ የኤሌክትሪክ ኃይል ለሀገር እድገት ያለው ፋይዳ ዘርፈ ብዙ ነው። እንደ ቆቃ ዓይነት የኃይል ማመንጫ ጣቢያዎች ደግሞ የሀገሪቱ ኢኮኖሚ እያደገ መምጣቱን ተከትሎ እየረ ለመጣው የሀብረተሰቡ ፍላጎት አስተማማኝ የኃይል አቅርቦት በማቅረብ በኩል የሚወጡት ሚና ከፍተኛ ነው። የኢትዮጵያውያን የደም ካሳ የሆነው ቆቃ የኃይል ማመንጫ ጣቢያ ከ60 ዓመታት በኋላም ከአማካኝ ዓመታዊ የኃይል ምርቱ በላይ እያመነጨ ይገኛል።

ይህም የሆነበት በተቋሙና በባለድርሻ አካላት ከሚደረግለት ክትትል በተጨማሪ የጣቢያው የጥገና አፕራሽን ባለሙያዎች በእነነት ስሜት በትጋት በመሥራታቸው ነው። ጣቢያው ባለፉት 60 ዓመታት ያስመዘገበውን ውጤት በቀጣይ ዓመታትም አስጠብቆ እንዲቀጥል ከመለዋወጫ እቃ አቅርቦት እና ከባለሙያዎች አቅም ግንባታ ጋር ተያይዞ ያሉ እጥረቶችን በማረም በጣቢያው ላይ የመልሶ ግንባታና የማዘመን ሥራዎች በትኩረት ሊሠሩ ይገባል የሚለው መልዕክታችን ነው።

በሀገራችን ካለው የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫት ታሪካዊ ዳራ ጀምረን የቆቃ የውሃ ኃይል ማመንጫ ሙሉ ታሪካዊ እንቅስቃሴውን ያስቃኝንበት የሁለት ሳምንታት ዝግጅታችን በዚህ ተቋሜቷ። በቀጣይ በሌላ ርዕሰ ጉዳይ እስከምንገናኝ፤ መልካም ሳምንት!

በብርሃንና ሰላም ማተሚያ ድርጅት ታተመ